

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

7. Liberum & justum esse Deo, gratiam dare efficacem, cui vult.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

verba illa, *Iacob dilexi, Esau autem odio habui*, speciali prædestinationi & electioni accommodare libet, & interrogare, cur Petrus electus sit ad gloriam, Judas autē reprobatus sit ad gehennam, ita licet accommodare: Ante præuisionem meritorum Petrum dilexi, id est, gratiam prædestinationis dedi; nimirum talem, cui videbam eum cooperaturum, perseveraturum, adeoque saluandum: Iudam verò odio habui, id est, gratiam non dedi talem, sed aliam, cum qua prævidebam eum non perseveraturum, sed casurum & damnandum; licet hoc non intenderem: quia seriò & sincerè dedi ei gratiam, sicut dedi Petro, intendens ut & ipse cooperaretur, & perseveraret, quod ipse tam facilè, ac Petrus facere poterat, si voluisset; sed præsciebam ipsum hoc non facturum, idque ex mera sua libertate. Quippe hæc præscientia futuræ vel non futuræ cooperationis & effectus, distinguit gratiam prædestinationis, quæ datur electis, à gratia communi, quæ datur reprobis. Cùm itaque ista gratia prædestinationis non detur ex operibus, sed ex gratia, & liberali voluntate, proposito & intentione Dei, cur data est Petro, & non Iudæ? cur bono latroni, & non alteri?

VII.

Respondet Apostolus: O alta profunditas, & profunda altitudo diuinitarum! quasi dicat, ô abyssalis & inscrutabilis misericordia, sapientia, & scientia Dei! Sunt enim incomprehensibilia iudicia eius, & non vestigabiles via, seu consilia, modi, opera & rationes prouidentia eius. *Quis enim nouit sensum, mentem, cogitationem, consilia Domini?* Hinc abyssus humanæ miseriæ inuocat abyssum diuinæ misericordiæ, & abyssus humanæ ignorantia inuocat abyssum diuinæ scientiæ, & sapientiæ, ut ait S. Augustinus. Nemo enim est conscius consiliorum & arcanorum Dei. *Nemo prior dedit illi*, quare Deus nulli vllò jure aut titulo obstringitur: quia nihil ab illo accepit, quod prius ipse illi non dederit. Quare cùm nulli quidquam debeat, non est iniustus, infidelis, aut ingratus, si vnum illuminet, & alium in sua cecitate relinquat. Cur igitur iste gratiam efficacem conuersionis suæ accipiat, ille non accipiat, cùm neuter mereatur accipere, altitudo est consiliorum Dei, in quam ingredi non licet, vbi valet.

Ecclī, 3. 22. illud: *Altiora te ne quæsieris, Sufficit nobis scire, quòd non sit iniqui,*

iniquitas apud Deum. Postquam enim Paulus non inuenit vllum meritum, apud Iacob juniorem nondum natum, ob quod processurus esset fratrem suum Esau, vt, antè quàm nascerentur ambo, diceretur: *maior seruiet minori*, subiungit: *Quid ergo dicemus? numquid iniquitas apud Deum? Absit. Moysi enim dicit: Miserebor, cuius misereor, & misericordiam prastabo, cuius miserebor.* Igitur non volentis, neque currentis, sed miserentis est D E I. Gratuitam igitur gratiam agnoscamus, & dicamus: *ipsi gloria in sacula, Amen.* Nam sicut iram ostendit & notam facit potentiam suam in vasa iræ, (debitæ, ne sit iniquitas apud Deum) ita ostendit diuitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ, quæ preparauit in gloriam, & quidem misericordiæ indebitæ, sed gratuitæ, quæ item non est iniquitas apud Deum. Cur enim non liceret supremæ Maiestati, de gratia misericordiæque sua conferre cui vult, & quantum vult? Semper iustus est Deus, siue pœnam inferat digno, siue gratiam faciat indigno. Potest igitur gratiam vel ex misericordia conferre, vel ex iudicio negare. Gratiam si vult vni dare, non alteri, illi non opus est alia ratione, qui alij rationem non est redditurus. Nam quis voluntati eius resistet? aut quis rationem opponet? Non est illius voluntas sine ratione, quia est illi pro ratione voluntas; enimuero ipsa eius voluntas ratio est. Caesar, aut Princeps hospiti torquem aureum donauit, aulico suo non donauit; neutri debuit. Alter gratias agit, quia donum accepit; alter non murmurat, quia scit sibi nihil debitum fuisse: hinc eum non accusat de iniquitate. Et Deum accusabimus, cuius summa est potestas, quasi ei non liceat, quod homini licet? Principi nemo dicere audeat: Cur isti torquæ donasti, & non mihi? & à Deo causam scire volumus, cur non eandem nobis conferat gratiam, quam alteri videmus eum contulisse? Satis est nobis, Principem sic voluisse, & non satis est Deum sic voluisse? cuius voluntas omnis recti regula est; quique nulli iudicio subiacet, cum sit penes illum summum jus; immò, vt Saluianus ait, *summa iustitia voluntas Dei est.* Fateberis hoc ipso, inquit Nierenbergius, quod Deus velit, rationabile esse: nec jam exquirendam rationem, sed causam. Nam potest, quod cum ratione factum, nesciri cum quâ causâ: Certè ex nobis nulla est causa gratiæ; liberalitas & libertas

Rom. 9. 13.

Exod. 33. 19.

Ioan. Euseb. Nieremb. in Theopolitico. p. 1. lib. 1. cap. 22.

698 Cap. LXIII. Cur alij bonū, alij malum vita finem consequantur?
libertas Dei solū est causa, scilicet voluntas: voluit, satis est, ut discamus humilitatem nostram, & reueremur Maiestatem eius. Iam & hac causa erit, si desideras aliquam libertatis & voluntatis eius. Sunt præterea causa in alijs nostra gratia, cū viri Sancti, cū Sanctissima Sanctorum Virgo Saluatoris Mater pro nobis potius orarunt. At ex nobis nulla causa, nulla ratio, nullum meritum, nulla occasio antecepsit, quod alleteret gratiam primam: ad secundam potest esse, non tamen sine gratiā.

VIII.
Idem loc. cit.

At si vis adhuc aliam rationem, quā voluntatem, ait Nierenbergius, id est, quā voluntatem, id est, quā istam rationem, certè utiq; est, exercitium sui juris, ostensio dominatus sui ad humilitatem nostram, ad timorem, ad reuerentiam sua maiestatis, ad incrementum gloria, ad gratificationem nostram. Prò! in quales effundetur gratiarum actiones affectus is, qui se videt diuinis respectum oculis, nullā ex se præcedente causā, nullā ratione, cur se magis, quā alium respectaret misericordia; immò cū se videt minus meruisse? Vnde, quæso, exclamaret Apostolus: O Altitudo diuitiarum sapientia & scientia Dei! si hoc non ita fieret? unde supremum Dei dominatum miraretur, si hoc non videret? Quare hoc ipsum quod miramur, non inueniri rationem, cur vnius potius, quā alterius misereatur Deus, est maxima ratio, ut scilicet miremur: hac sufficiens & iusta, & debita ratio, admiratio Dei. Nam quid in hoc miramur, nisi vsum supremi dominij? Hoc quidem debebamus nosse, suspicere, venerari, timere, mirari, adstupere. Nam si misericordia Dei debuit aliquibus effectibus clarere hominibus, si bonitas, si sapientia, si potentia; cur non & dominatio? Qui enim diuina dispositionis causas scire velit, & iustissima decentissimaq; omnia Dei opera fateri, & suspicere, causam omnium diuinorum operum memoria commendat. Omnia propter semetipsum operatus est Dominus, neque decuit aliter operatum esse, nisi ad honorem suum, ut gloria tanta maiestatis pateret creatis aut creandis mentibus: & quo pacto gloria Dei pateret, nisi perfectiones eius paterent? Hinc fit, cū diuersa sint diuina perfectiones, diuersa quoq; esse DE I opera; alia, ut misericordia monstraretur; alia, ut iustitia; alia, ut sapientia; alia, ut potentia; alia, ut dominatus & jus supremum. Hinc respondebimus propositæ questionis, ac panè omnibus, qua circa diuinam prouidentiam possunt inquiri. Quid quæris, quid miraris, cur
Deus